

Regeringskansliet
Kemikalieenheten
m.remissvar@regeringskansliet.se

Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om ekodesign för hållbara produkter 2022/0095 (COD)

Upphandlingsmyndigheten har fått tillfälle att yttra sig över Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om ekodesign för hållbara produkter.

Upphandlingsmyndigheten har det samlade ansvaret för att utveckla, förvalta och stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter. Vi ger dessutom vägledning i statsstödsfrågor till kommuner och regioner.

Upphandlingsmyndighetens uppdrag är att verka för rättssäkra, effektiva och hållbara upphandlingar till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling. Upphandlingsmyndigheten arbetar med stöd för hållbar upphandling som ska bidra till att Sverige når lokala, regionala, nationella och internationella miljömål.

Yttrandet avgränsas utifrån Upphandlingsmyndighetens uppdrag och fokuserar på de delar som berör arbetet med ökad klimat- och miljöhänsyn i upphandling.

Sammanfattande bedömning

Upphandlingsmyndigheten anser att det är positivt att EU-kommissionen genom förslaget ges möjlighet att sätta ekodesignkrav på produkter i syfte att minska deras miljöpåverkan i ett livscykelperspektiv.

Upphandlingsmyndigheten välkomnar förslaget på digitala produktpass. Produktpassen ger ökade förutsättningar för att relevant information om produkters

miljöprestanda följer med under hela livscykeln. Detta ökar möjligheten att ställa, utvärdera och följa upp hållbarhetskrav i upphandling.

Avseende den föreslagna möjligheten för EU-kommissionen att kunna införa obligatoriska upphandlingskrav anser Upphandlingsmyndigheten att det inte ska ske på ett sätt så att det skapar onödigt detaljstyrning och inlåsningseffekter, som kan hämma innovativa lösningar eller medföra onödiga konkurrensbegränsningar. Det ska inte heller hindra upphandlande organisationer att ställa andra upphandlingskrav eller upphandlingskrav med högre ambitionsnivå än de skyldigheter som införs i de delegerade akterna. Hänsyn behöver också tas till att många upphandlande myndigheter är små och inte har tillgång till de resurser eller den specialistkompetens som kan komma att krävas för tillämpning och uppföljning av miljökrav. De obligatoriska upphandlingskraven behöver därför vara möjliga att utvärdera med den information som finns tillgänglig i de digitala produktpassen.

Upphandlingsmyndighetens synpunkter

Ekodesignkrav på produkter

Upphandlingsmyndigheten är positiv till att de föreslagna ekodesignkraven har ett tydligt livscykelperspektiv och att de därmed kan bidra till en lägre miljöpåverkan för de produkter som kommer att omfattas av kraven. En förutsättning för detta är att ekodesignkraven är drivande och tar hänsyn till teknikutvecklingen inom de olika produktområdena.

Digitala produktpass

Upphandlingsmyndigheten välkomnar förslaget på digitala produktpass. Produktpassen ger ökade förutsättningar för att relevant information om produkters miljöprestanda följer med under hela livscykeln. Detta ökar också möjligheten att ställa, utvärdera och följa upp hållbarhetskrav i upphandling, vilket underlättar för både upphandlande organisationer och leverantörer.

Grön offentlig upphandling

EU-kommissionen föreslås få befogenhet (artikel 58) att utfärda krav i delegerade akter på miljöanpassad offentlig upphandling av produkter som omfattas av ekodesignförordningen. Obligatoriska ekodesignregler i offentlig upphandling kan medföra att hållbarhetskrav kommer att tillämpas mer stringent och konsekvent vilket Upphandlingsmyndigheten är positiv till. Offentlig upphandling har en stor potential att bidra till samhällsnytta. Nuvarande regelverk, som bygger på frivillighet, har inte lett till att upphandlande organisationer fullt ut nyttjat den möjlighet som upphandlingslagstiftningen ger för att bidra till att nå hållbarhetsmålen.

Det är dock viktigt att obligatoriska upphandlingskrav formuleras på rätt sätt. Förslaget kan innebära en risk att de krav som kommissionen fastställer för offentlig upphandling kan ha en inlåsande effekt. Inom vissa produktområden, som IT-

utrustning, sker en snabb utveckling. Detaljerade regler i delegerade akter riskerar att bli föråldrade om inte hänsyn tas till rådande teknikutveckling när kraven formuleras.

Upphandlingsmyndigheten menar vidare att kommissionens utrymme att införa obligatoriska upphandlingskrav bör avse miniminivåer. Det vill säga att bestämmelser som kommissionen fastställer avseende upphandling inte får hindra att upphandlingskrav med högre ambitionsnivåer kan användas av upphandlande organisationer i medlemsstaterna, förutsatt att kraven är förenliga med gällande rätt. EU-kommissionens krav behöver utformas på så sätt att de inte skapar onödig detaljstyrning och inlåsningseffekter. En alltför stor detaljstyrning kan hämma innovativa lösningar eller kan medföra onödiga konkurrensbegränsningar eller konkurrensnedvridningar.

Det är också viktigt att de obligatoriska upphandlingskraven inte blir administrativt tunga eller resurskrävande att tillämpa och följa upp. Många upphandlande organisationer har inte tillgång till den expertkunskap som kan behövas för att utvärdera detaljerade krav. För att underlätta utvärdering och uppföljning behöver de obligatoriska upphandlingskraven omfatta sådan information som ska ingå i de digitala produktpassen eller i märkningar.

Generaldirektör Inger Ek har beslutat i detta ärende. Hållbarhetsspecialist Joakim Thornéus har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också hållbarhetsspecialisterna Susanne Vesterlund och Heini-Marja Suvilehto samt upphandlingsjurist Lisa Sennström deltagit.

Inger Ek

Joakim Thornéus